

Bütün Dünya İşçileri Birlesiniz!

1 M a y ı s

Üçüncü Enternasyonal Seksiyonu

Türkiye Komünist Fırkası

Neşriyatından

1928

B

Türkiye Amele Sınıfına, Köylü ve Şehirli Yoksul Halk Kitlelerine
Arkadaşlar!

Bir Mayıs vesilesiyle, sizi bugün, en tabii, en aziz haklarınızı bile ayaklar altına almaktan çekinmeyen keyfi idarenin istibdadına karşı vaziyet almaya davet ediyoruz. Üç seneden beri pençesinde kıvrandığımız şahsi diktatörlük kadar, iki-yüzlü ve tezatlarla dolu bir hükümet teşkilâtına Türkiye tarihinde tesadüf edilmez.

Bunun dışı ile içi arasında, yaşanan hakikat ile kâğıt üzerinde tesbit edilmiş şekiller arasında hiçbir münasebet yok gibidir. Devlet adamlarının ağızında en ziyade tekerrür eden kelimeler: halkçılık, milletin hâkimiyeti, köylünün efendiliği, kanun nazarında müsavat, cumhuriyet ilâhir olduğu halde, yoksul halk kitleleri, eskisinden beter ezilmekte ve soyulmaktadır.

Daha fenası var: saçma sapan kabilinden sarf etmeğe mecbur olduğunuz ^{bu} kelimeler bilâkis sizin (? indinizde) gayet muzır bazı ef'al ve harekâta, muayyen bir siyasete delâlet ederler. Fakat biz farkına bile varmadan kendiliklerinden başımıza geçmiş olanlar, mukadderatımızla oynayanlar, bizim cehaletimiz ve miskinliğimiz yüzünden Teşkilât-ı Esasiye Kanunlarını hiçe sayarak, sırtımızda fırladıklarını çevirmektedirler.

Bu kanunların emirleri yerine getirilse ve cidden bize bir halkçı cumhuriyetin efradı gibi muamele edilse, bugün bizi inleten sefaletler, ızdıraplar yarı yarıya inerdi. Gerçi bunların büsbütün köklerinin kazanması, amele ve köylü sınıflarının bilfiil iktidarı ele almasına bağlıdır. Fakat bugünden, millî istiklâl mücadelesindeki gayret ve fedakârlıklarımızla elde etmiş olduğumuz kanunî haklarımıza tecavüz edilmemesini temin edersek, [s. 2] ... kurtuluş mücadelemiz ... Buna muvaffak olmak bizim elimizdedir. Birleşmek ve teşkilâtli olarak mücadeleye atılmak, Bir Mayıs gününden başlanmak üzere önümüzdeki aylar zarfında bu uğurda şiddetli mücadeleye geçmeye hayat hepimizi davet ediyor. Bir vatandaş veya vatandaş kitlesi kanunun ahkâmını hayata geçirmek istemesinden dolayı itham altına alınamaz.

Arkadaşlar! Bundan böyle Teşkilât-ı Esasiye Kanunu ile haiz olduğunuz hukuktan istifadenizi men' veya tahdit etmeyi istihdaf eden zabıt vesair memurinin ihtarat veya tebligatına kat'iyen kulak asmayınız. Zira onların bu hareketi mucib-i mücazattır. Birkaç misâl zikrederim: 1 - Mahkemeden hüküm sadır olmadıkça zabıta cemiyetlerimizi, teşkilâtlarımızı kapatamaz. Eğer kapatmak isterse, münaaat etmeliyiz. Eğer resmî merkezimizi, mukavemetimize rağmen kapatırsa, başka bir yerde içtimâlarımıza, faaliyetimize devam etmeliyiz. Beyannamelerle geniş amele kitlelerini bu tecavüze karşı protestoya davet etmeliyiz.

2 - Umumi içtima akd etmeğe, bir nümayiş tertip etmeğe karar verdiğimiz takdirde, usulüne tevfiқан lâzım gelenleri haberdar ettikten sonra -polis buna mani olmak istese bile- bir yolunu bulup içtimâmızı, nümayişimizi yapmalıyız.

3 - Kanunsuz vergi tahsili caiz olmadığından, vergi mahiyetindeki mecburî ianelere -her türlü tehditlere rağmen- iştirak etmemeliyiz. Yapmayı münasip göreceğiniz ianeleri, bizzat kendi cemiyetiniz vasıtasıyla muhtac-ı muavenet olanlara göndermelisiniz.

4 - Kanunî bir sebep gösterilmeksizin gazete çıkarmamıza müsaade edilmezse, gazetemizi müsaadesiz çıkarmalıyız.

5 - Karakollarda ve polis müdüriyetinde dayak atılmasına boyun eğmemeliyiz.

(s. 8) En iptidâî hareketlerimizi bile güçleştiren siyaset mengenesinin içtimâî bünyemizi en ziyade kanatan meseleleri olduğu için, yukarıdaki misaller üzerinde sizinle hasbihal etmeğe mecbur olduk. ... ait olduğundan, her an gözönünde bulundurmak şartıyla, âtideki şiarlar ve dilekler etrafında nümâyışatta bulunmanızı Türkiye Komünist Fırkası Merkez Komitesi size teklif ediyor.

1 - Münhasıran Anadolu'nun sermayedar burjuvazisini temsil eden Halk Fırkası Mustafa Kemal Hükümeti, soyguncuların, zenginlerin mümessili, soyulan amele sınıfının ve yoksul kitlelerin düşmanıdır.

2 - Ekmek parası mukabilinde çalışanlardan Kazanç Vergisi alınmaması, ihtiyacat-ı zaruriye fiyatlarını yükselten her vergi -İnhisar, Gümrük, İstihlâk- açın ağzından lokmalarını almakla birdir.

4 - Murabahacıların pençesinde, hükümetten himaye gören akıllı sermayedarların taz-yiki altında can çekişen yoksul, orta halli köylü esnaf ve sanatkârlara süratle ucuz kredi temini.

5 - Halk Fırkası hükümetinin bazı emperyalist devletlerle itilâf ve Cemiyet-i Akvam'a duhül temayüllerine karşı şiddetle mukavemet.

6 - Emperyalist devletlerin Savetler İttihadı'nı ve Çin inkılâbî hareketini boğmak teşebbüslerine karşı bitmeksizin her fırsatta protesto.

Amele Teali Cemiyeti'nin derhal faaliyete geçmesi. Bu temin edilmezse, hemen resmî ve gayr-ı resmî bir Amele Birliği, "yeni bir Amele Cemiyetleri Merkezi" teşkili.

7 - Komünist Fırkasının resmî bir teşkilât olarak tanınması lehinde (?) tahrikat.

[s. iv] 8 - Sekiz saat iş, yaşatacak kadar gündelik, kazalara mukabil ... (s. 4) hastalara muavenet, ... iş şeraiti, amele tekaüdü, çocuk ve kadın işinin himayesi; fabrika ve kumpanyalarda ameleden kesilen cezaların kaldırılması, istihsal üzerinde amele kontrolü esaslarını ihtiva eden İş Kanunu'nun bilâ-tehhür kabulü.

9 - ... sendikalar birlikleri ve sendikalar teşkil etmek ve grev yapmak.

Beynelmilel ... intisap etmek ve neşriyatta bulunmak serbestisi.

10 - Amele davası uğrunda mahkûm olanların mahkûmiyetlerinin ref'i.

11 - Amelenin bütün Türkiye'de Bir Mayıs metalibat ve tezahüratının tanınması.

12 - Misafirlerimiz olan ecnebi komünist amelelerinin mülteci hukukuna riayet ve memleketimizde serbestçe ikametlerine müsaade.

13 - Şark vilâyetlerindeki derebeylere, evkafa ait topraklar, çift hayvanları ve ... yoksul köylülere dağıtılmalıdır.

14 - Bu metalibatın tahakkukuna ve içtimâî bünyemizi çürüten namütenahi suistimal-lerin âzaları tahdidine bir dereceye kadar medar olur ümidiyle; hiç kimseyi (? temsil) etmeyen Millet Meclisinin serbest siyasî mücadele ve serbest neşriyat şeraiti dahilinde doğrudan doğruya rey-i âm ve temsil-i nisbî usulüyle yeniden intihabı.

16 - Halk Fırkası hükümetine karşı olan tekmil muhalefetler aksi inkılâpçıdır. Yalnız ve yalnız amele sınıfının rehberi olan ve yoksul halkın yegâne müdafii Komünist Fırkasının muhalefet ve mücadelesi (? ateşleyici) bir muhalefet, doğru bir mücadeledir.

İ l k K u r t u l u ŷ H a r e k e t l e r i

Son asır esnasında, Amerika lonca-
larında bir âdet belirdi: senede bir gün
gönüllü işsizlik "Amele Günü" yapmak.

5/ Mazide (X) sadece amele gününde bayram
t(k)utmak (X) eğlence, gezinti, istirahat ya-
10/ pmak. Alman müstemlekelerinde de bu "iş-
çi günü" evvelâ eğlence günü iken, so-
nradan sonraya teşkilât propagandası
günü sayıldı. "İşçi Günü" muayyen
bir gün değildi. Her amele teşkilâtı aynı
tarihte bayram yapmayordu. Meselâ:

15/ Almanlar Eylülde yahud diğer aylarda
İşçi Günü t(k)uturlarlardı. Ma'mafih ekser
işçiler Bir Mayısda Tatil-i e(i)şgal ya-
pıyorlardı. Çünkü , Bir Mayıs Amerika-

20/ da *ötedenberi* ... *günü yapısını*
veriyorlardı. Ve *her* sene aynı tarihte

kira bedelleri ve iş muvazafeleri
20/ *tecdid edilirdi. Binadır aleyh*
gerçek patron, gerçek işçi her
iki taraf için de on ... ve en münasip istirahat
günü Bir Mayıs evvelâ *olabiliydi.* yapılıyordu.

25/ O zaman işçi sınıfı bu *günkü*
çetin tecrübeleri daha geçirmemiş ve
içtimâî mezhepler halk arasına henüz ya-
yılmamışdı. İşçi sınıfı patrona ka-
rşısı meth (?) davranıyor, ıslahat sö(?) -
zünde(?) patronun *muayyen niyetine* sözlerine (?) âdeta ina-
30/ nıyordu. Kendisine iş vermeyen
efendisinin işçinin *ahvalini de düz-*
eltmek iste~~ye~~ceğini umuyordu. Gün (X)
geçtikçe artan işçi sınıfının insiya(?)

(1.2)

1 kî (?) tekâmülü ve mücadeleci ruh "işçi" gününü çarçabuk "teşkilât propagandası günü" haline sokdu. Çünkü, zaruri ihtiyacı günden güne büyümüşdü.

5 Avusturyada 1856^{al.} Mayıs ~~ya~~ ^{beri} ~~doğru~~ -8- ~~saat~~ işçi gününün resmen tanınması için, her sene yapılacak olan tatil-i işgal günü Bir Mayıs idi.

10 İngilterede: son asrın ortalarına doğru, işçiler, iş saatlerinin sekize indirilmesi metalibi için bir Mayıs ~~saat~~ tensib etmişlerdi.

İ l k B ü y ü k M ü c a d e l e l e r

15 1884de: "Kanada ve ~~saat~~ Cemahir-i Müttelide amele ve lonca teşkilâtları birliği"nin Şikago'da Kurduğu Kongrede 1886 senesi bir Mayısta: 8 saat iş gününün dayatılması kararlaştırıldı.

20 1885de aynı teşkilâtın Vaşington'da akdettiği ikinci bir kongre is ~~tezi~~ inde yeni bir devrin kuzade için tezahürat

TÜRKİYE

ARAŞTIRMA VAKFI

yapılmasını tensib ettiler. Fakat bu Kon-
grelerin her ikisinde de amele mücahid-
leri siyasî Sosyalist Fırkasını ^{Kabul} iler-

25

Yetmiyorlardı. Bunlara göre iktisadî(?)
... , teşkilâtlı bir işçi ^{Kuvveti} ~~gurubu~~ kâfi(?)
idi. Alınan kararlarda, "8" sa-

30

at iş günü haftalara ..., propaganda
edildikten sonra, yine patro-
nlarla bir uzlaşma ^{imkân} zemini bulunmazsa
o zaman ferka lâde bir çâre olmak üz(e)-

35

re : "grev" ilânı münasip görülüyor-
du. Birlik Kongresi, bu için
mezrettiği beyannamede hep beraber
adl ve ... dairesinde azm ile hareket edecek
zafer müemmedir diyordu.

1856da tahrikat ! pek büyük oldu.

dehşetli bir amele hareketi baş gösterdi.

40

Gerçi Bir Mayısdan evvel "32.000"
işçi, variyetlerini ~~ücretlerini~~ (?) ıslah hususunda pa-
tronlarla uzlaşmışlardılar. Bununla bera-
ber yine tam - 50.000 - tane grev

(s.3)

1

patlak verdi. Ve - 1²⁵000.000 -
amele derhal tazmin edildi, - 200.000
amele de - 14 - ^{saati} milyon bulan iş müddetlerini-
nin bir kaç saat azaldığını gördüler.

5

Burjuvazi her ^{hareketin} günün büyüklüğü karşısında şa-
şaladı kaldı. Mukavemet (?) ne kadar canlı
ise, uyandırdığı ekser ^{afesüamel de} amale o nisbet-
de şiddetli olmuşdu.

10

"Milvoki'de" grev günleri esna-
sında çalışan "sarı"ları ^{fabrik} teşhir eden
^{grevci} lere polis saldırdı. - 10 saat ^{suçlu}
mücahidini öldürdü. Bunun üzerine
işçi kuvvetlerinin ^{naşim efkâr gazeteler} taş (?) po-

15

lisin yaptığı provokasyonu ^{şiddetle itham?}
etdiler. "Arbäyter Zeitung" şu şîâ-
rî ortaya atıyordu : "proletaryanın ka-
nı intikam saklıyordur, beyaz tedhişe kız-
ıl tedhişle cevap vermek lâzımdır" ^{derken?} diyordu.

20

Şikago'da muazzam bir miting ile polis
protesto ediliyordu. Gemi aza alan polis
yeni ^{ortama} ameleye saldırdı. Bir anarşist,
polislerin arkasına bir bomba attı.

TÜRKİYE

ŞİŞİTİRME VAKFI

25 Yirmi polis öldü. Arkasından yeniden
takviye ^{kitaatıyla} gelmesiyle geniş mikyasa ^{tevkifat} tutuklama
yapıldı. Şikagoda ^{halığa} ~~ha(l)ka~~ gayet tanınmış
~~geniş~~ ...

30 ... bütün amele
bu mahkemede sudan sehpelerle idam
ıldılar birkaç sene sonra
edildiler. Mahkemeden
bu davanın başlıca hakimleri, şahidlerin
asker ve asılan mahkûmların ise sadece
masum
mühim bir başka bir şey olmadıklar-
ını gördüler. Burjuva adaleti!..

Bu facia, büyük tarihî bir

35 Amerika proletaryasına, ~~bizzat~~ ...
burjuvazinin, siyasî hayata nasıl ka-
rıştığını, nasıl hükümet kuvvetleriyle kendi
sınıf sendikalarını müdafaa ettiğini gö-
sterdi. Ve bu suretle bütün işçilerin
gözü önünde ilk defa olarak ser-
mayedarlar kuvvetleriyle siyasî kuvvetlerin amele
40 sınıfını soymak hususunda: anlaşılıp bir-
leştikleri meydana çıktı.

TÜRKİYE SOSYALİST TARİH ARASTIRMA VAKFI

— İkinci Teşebbüs —

Proletaryanın bu muvaffakiyeti, amele sınıfı ancak ikincisine kadar mücadeleden ırak tutulabildi. Bu esnada bir çok lonca teşkilâtları birbirine kaynaşarak daha şiddetli bir mücadele teşkilâtı hasıl oldu.

Amele Birliği : Federasyon an labor,

1888'de Amele Birliği "Sen - Luis" -

de akd ettiği kongrede gerçi şöyle bir

karar alındı: - 8 - işçi için mücadeleye

başlamalı, fakat sonradan 1899'da

yapılan İtilâfnameden anlaşıldığı

veçhile "Amele Birliği" hâlâ sermayedarlıkla dostça bir itilâf kurmak gâilesinde idi.

15 Tıpkı sekiz saat iş için mücadeleyi

kabul eden ilk kongre ^{on} günü -sen-Luis-

Kongresi de bir Sosyalist fırkasının yara-

tilmasına karşı müddet etti. Amele müca-

delesini hâlâ sermayedarlık, hükümet

nedir? bunu anlatamıyordu.

20 Metalibin elde edilmesi için iktisadî teşkilâtların kâfi

ceğini sanıyordu. Bu iptidai ameleci lerin

TÜRKİYE

25 hedefi mücadele ile değil, itilâf ile
islahat yapmaktan ibaretti. Ve umumî
grev yerine "Lonca Grevi" en kuv-

30 vetli olan dağramacılar grevini kabul
ediyorlardı. Azâllardan lenden biri tarafından
Bir Mayıs gününün hatırası için ya-
pılan teklif büyük ekseriyet tarafından
şevk ile karşılandı. Ve böylece
Birinci Mayısta marangozlar lonca-
sında -11.763- grev patlak
verdi. Diğer loncalar da greve

35 nakten yardımda bulundular. Bu ikinci
mücadele safhasından üç müthiş netice elde
edildi: 1- ¹⁸⁸⁶1812den 1890 tarihine
kadar dört sene zarfında amele sınıfı
-3- milyon saat kazandı. 2- Artık
Amerikanın amelesinde ^{ananesinde} ^{Mayıs} Bir milyon
Tatil-i İşgal günü olarak kaldı.

40 3- Bütün hata lörinê rağmen, bu,
"proletaryanın" soygunculara
karşı ilk şedid mücadele adımı olmuş
45 idi. Artık müayyen bir sınıf mücadelesi

(s.5)

1

başlamıştı. Bir Mayıs: sınıf mücadelesi günü olmuştu.

A v r u p a ' d a B i r M a y ı s

5

Avrupada, Amerika işçilerinin eserine ilk uyan Fransız amelesidir. Bu hareketi banlari Amerikalılardan görenek olarak bir kısmı da tamamıyla müstakille ^{addederler} işlediler. Hakikate halde, münakaşa bertaraf büyük sanayi' nerede doğarsa orada kudretli bir emekçilik ve onunla beraber kitlevi mücadele yaratır. Bir yerde sanayi' olsun, amele sınıfı doğmakta ^{sun da} orada amele sınıfının ^{top-} luca mücadelesi çıkmasın: tarih böyle bir afurcubeye kayd etmedi.

15

Fransada amele sınıfı Paris Komünası-ndan 1878 tarihine kadar teşkilâtsiz kalmış iken, onun ⁿ sonucu on sene zarfında ihtilâl- interlâp- ci mücadele zemininde sür'atli bir ilerileme başlatıldı. Daha amele hareketin' başlan- gıcında bile idâhatçular "ihtimâlciler", Marksistler "Ged" tarafdarları" diye

20

[Guesde]

TÜRKİYE SOSYAL TARİH VE İKTİSADİyat Vakfı

İKTİSADİyat VAKFI

bir ikilik görülmesine rağmen Ged taraftar-
ları bu harekete kadar bir inkılâbçı tarafı ve bir

~~Millî~~ ^{Bu} işçi fırkasının arkasında

sür'atle dernekler "sankilotlar" teşkil etd-

tiler. Bu sendikalardaki işçi fırkasının

idaresi altında millî mikyasta ^{mase'ri} ^{toplu}
tezahüratta bulundular.

1887 "Millî ^{Dernekler} Birliği"nin Bordo ^{Basko (?)} ^{da}

~~Millî~~ akd ettiği kongrede

"Briks" in teklif(y)le şu kararlar alındı.

"Amele grupmanları gerek Valiliklere, gerek
Nahiye Müdürlüklerine zirdaki islahatı
^{bildirmeye}
bile kurmağa me'mur Heyeti Murahhasa gönderecektir.

1- Çalışma gününün 8 saat ola-

rak tesbiti. tahdididir.

2- Asgari bir gündelik tesis
ve kalburu,

3- Ameleye götürül işçi olarak kim ^{es}

iş vermedikçe vesaire vesaire"

Kongre tarafından şevk ile karşılanan
^{hem} ^{hem de}
bu beyanname hem hükümet iktidarı
hem de esnas(?) üzerine yüklemesi

tazyikini

TÜRKİYE

(S. 6)

1

ile, Amerika tezahüratından farklıdır.

Dernekler Birliği Marksist ruhuna daha yakın olanlar için ... diği her iktisadî mücadele aynı zamanda siyasî mücadeledir de. Bu

5

5

itibarla yapılan tezahürat Amerika tezahüratına üstün oluyordu.

1 Şubatta Fransanın büyük şehirlerine
Liyona, Marsilyaya ... ~~büyük~~ Ruan, Sent
Etyene, Bardo'ya

10

10

vesaireye bir
muralhas gönderildi. ... tezahürat yapıldı.

Bu tezahürata amele sınıfının hemen hepsi işsizlik
etti.

15

Paris'te burjuva gazeteleri, "Uykudan (?) Çıkma
liyük" diye yazdıkları ve sokaklar polis

ile doldurulduğu halde, bu amele muralhas
heyeti işçi metalibini ~~Meb~~ mebusana götürdü.

14 Şubatta da az tezahürat olmadı. Yapılan

tezahüratler lithassa -10- Şubatta bildiren
metalibin cevap almak üzere hükümet nezdine

20

muralhas heyetler ~~evvela~~ ~~göndermek~~ ~~kararlaştırılıyordu~~.

Fransada cereyan eden bu amele dalgaları
tekmil Avrupa işçi sınıfı üzerine pek tesir

25

25 etdi. Artık her memlekette teşkilâtlı bir ha-
 le gelen proletaryanın beynelmilel mikyasa
 teşkilâatlanması lâzım gelen maddî şerâit
 olgunlaşmıştı. Avrupada, bu anlarile // buhranlar ile #
 çarçabuk inkişâf ^{edi veren} ile büyüyen sanayi' emekçi-
 liği müşkil bir vaziyete sokuyordu. Her ser-
 mayedar memleketin iktisadî vaziyeti millî ol-
 30 makdan ziyade beynelmilel şerâite tâbî o-
 ldugundan tabiatıyla bu memleketin amele sınıfı
 aynı anlarda, aynı buhranlar içinde ^{ser} ^{çerpe}
 çiriniyordu. Beynelmilel mücadelenin ba-
 şlıca şerâiti te^{essüs} ^{sis} etmişdi.
 35 Çünkü, emekçilerin her yerde en canlı ~~ihtiyaçları~~
 ihtiyaçları aynı mücadele arzusu idi.
 1878
 1889: Parisde "Beynelmilel Kongre"
 in'ikad ettiği zaman "Millî Demekler Bir-
 40 liği"nin ^{murahtas} merkez hey'eti " _____ " ve
 " ~~Ged~~ " fırkalarının merkezi komiteleri
 ile mutabık kalarak ^{"Larini"} ^{ve imza} ^{vasita-}
 siyle, bir ^{tezahürat} beynelmilellik ~~tezyikat~~ yapılm-
 45 sını teklif etdi ve bu teklif ittifakı ara
 ile kabul edildi.

(s. 7)

O zaman Fransadaki ıslahatçılar ^{haftada} hakkında bir gün ^{sa'yi} durdurmayı gülünç göstermeye çalışıyorlardı. ^{Za} Kasten her devrin ıslahatçıları böyledir. Sermaye ^{aleyh} ailesinde bir mücadele başladı mı derhal ^{telâşa düşerler.} Lâkin Fransız amele sınıfı, ^{menfaati} ^{baş olunca,} ^{mevzu bahis} sa'yini durdurmağı pek ^{âlâ bildiğini} anlayabileceğini gösterdi. Islahatçıların pek bir fırkaya mâlik olmamaları kendilerine ^{pahalya} olurdu. Islahatçılar ikiye bölündüler ve ıslahatçı mezheplerinin mâhiyeti amele sınıfı tarafından ^{daha} da ^{her} iyi anlaşıldı.

"Bebel" ile "Liebknecht" bu memleketin hususî vaziyetlerinin nazar-ı itibare alınmasını - istediler. Askerî bir memleket olan Almanya'da Sosyal Demokrat Fırkası o zaman gizli bulunuyordu. Binaenaleyh intihabâta karışmıyordu. Buna rağmen teklif kabul edildi.

Şu şiârlar atıldı:

Sekiz saat iş için

İssizlik aleyhine mücadele

20

25

Amerika murahhasları aynı dâvâ uğrunda Amerika mücadelesine tarihi olan Bir Mayıs, ^{tezahür} ~~rat~~ günü olmak üzere teklif ettiler.

25 1890 Bir Mayısda eski ve yeni dünyalar amelesinin ^{azim} miktarı ~~terk-i eşgal~~ et-

tiler. Beynelmîlel emekçiliğin hakikî ^{kuvveti} tarzı meydana çıktı. Bu ilk ^{meşrû} ^{mağeri} "toplula" ^a emel karşısında burjuva iktidarsız, apışıp kalmıştı.

30 Bir Mayıs umdesi ^{bu seneye} ~~bir çevreye~~ mahsus olmak üzere ~~olmak üzere~~ kalmadı. Her tarafta amelenin

arzusu üzerine ^{Dernekler} firkalar Bir Mayıs-
in her sene ^{fatlik} ~~tezyin~~ edilmesini kabul

35 etdiler: Avusturya, Fransa, İspanya, İtalya, Macaristan, Portekiz, İsviçre, Almanya'da amelenin buhra-

40 nlı (?) vaziyetine rağmen işçi teşkilâtları Bir Mayısın her sene tekrar etmesini kabul ettiler.

1891 Brüksel Beynelmîlel Kongresi

bütün bu teklifleri tasdik etti. ^{karar} "Ter-

45 Ap" : işçi sınıfının ^{idamesini} her ~~meslek~~ ^{meslek}

(S. 8)

ve içtimâî inkılâb ve amele-
si(y)le sınıf ^{farklarını} kurtuluşuna bitirmek için beyn-
elmilel 1 Mayıs ^{Tezahüratı} her sene yapılı^{racaktır.}
da ^{littabi} ~~fakat~~ 1 Mayıs her yerde aynı ^{şekilde}

5 ~~suretle~~ yapılmadı ve burjuvazi tarafından her yerde
aynı tarzda karşılanmadı.

Fransada:

1891'de " _____ "de silâh ^{çatan} çeken

asker, kendisi(y)le ^{siz} ~~dokunaksız~~ ^{latifede} bulu-

10 nan iş^çilerin üzerine ateş açtı. Ve ~~bir~~ ^{bunlardan}

~~birini öldürdü.~~ Bu askerî ^{vaziyet} Fransa

için hiç hayırlı olmadı. Fransada bundan

sonra "tedhiş devresi" başladı. Amele-

nin ^{tarlı hareketi} ~~olumu herkesi~~ maniyaya çarpınca, ferdî

15 ~~akşamlar~~ baş gösterdi. Her sene Anarşist-

ler ortalığı kasıp kavurmaya başladı.

İngilterede :

Ancak beş sene sonunda bir Mayıs

20 ekseriyetle kabul edildi. Evvelâ "amele ^{meclisi}

~~ittihadi~~ " bir pazar günü için ^{Tezahürat}

^{yaparak} ~~at papazı~~ ameleyi teşkilâtlandırdı. ~~Fakat~~

^{amele} "Sosyal Demokrat Birliği"nin 1 Ma-

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ TEZAHÜRAT VAKFI

25 y1s "daki terahüratın" terk-i eşgal ede-
rek ~~istisna~~ eylediler. O günden beri artık
"Amele Meclisleri İttihadı" da terahüratın

1 Mayıs gününde yapmağa mecbur kaldı.

30 "Engels", ^{Birinci} ~~hüncü~~ beynelmilelin eski
kâtib-i Umumîsi "Sorj" a yazdığı mektupta

~~bu~~ bu münasebetle : "İngilterede 1 Mayıs
Tatil-i eşgali inkılâbı bir ehemmiyet alıyor"

diyor. Filhakika İngiltere emekçiliği (?)

18 ^{? inci} ~~Temmuz~~ ayındaki hücum kabinejetlerinin elân
ilân
muhafaza ettiğini isbat eylemişti.

Almanyada:

35 1890 intihabatında Sosyal Demokr-

at ~~Reaksiyonu~~ ^{ferkan} kazanınca : Sosyalistler aleyhinde-

ki kanun ~~lizzatına~~ lağv edildi. Bir çok

sendika ve siyasî toplantılar da Bir Mayıs

40 terahürü ~~tekrar~~ ^{takarrür} etti. Lâkin Alman emekçi-

lerinin çoğu Tatil-i eşgal aleyhtarı idiler.

Çünkü o sırada, Alman sanayisi vaziyeti

fena bulunuyor, bir çok işçilere yol ver-

iliyordu. Bu yüzden bir çok ağır siyasî-

45 ^{iktisadî} ihtilâller meydana çıktı. Bir Mayıs

(s. 9)
da büyük merkezlerde ameleler tezahürat
istiyorlardı. Nihayet üç Martta Ber-
lin Sosyalist amelesi "^{tesvi} işçi
teşkilâtı olan her sanayi' şehrinde 1 Ma-
yıs günü Terk-i Eşgal yapmalı" kararını
aldı.

5
Meclis âzası "parlamento fraksiyo-
nu" Berlin şubesinin dâveti üzerine
10 "~~Hal~~"de toplandı ve ihtilâf ve münâ-
zaraya sebebiyet vermeyecek olan bir yerde
Bir Mayıs tezahüratı yapılmasını kabul etti.

15 ~~Ne çâre ki~~ amelenin çoğu, taahhüdler-
ini unuttular ve sözlerinde duramadılar(?) -
Hatta bundan yüz bulan burjuva gazeteleri
sosyalistlere dâir olan eski kanunu
tekrar avdet etdirecek (?) taşkınlıklar(?)
temennisine karar verdiler. "Hamburg"
gibi mükemmel sosyalist kalesinde bile-
20 Tâtil-i Eşgal az oldu. Lâkin Bir Mayıs'ta
terk-i Eşgâ'le tessebbüs edilip de mağlub düşü-
lecek, hiç harb kabul edilmemiş o-

İsa idi daha mâhirâne hareket edilmiş bulunulacaktı.

Halbuki, fırkanın içinde, fırkaya yeni girmiş genç mektebliler tarafından şiddetli, tenkidler yapan bir muhalefet uyandırmıştı.

Engelsin "talebelerin, edebiyatçıların hücumu" nâmını verdiği bu muhalefet fırka hey'et-i idâresi ile meclis hizbinin 1 Mayıs hakkında verdikleri kararın alınmasındaki âmilleri hiç hesaba katmıyordu.

İspanyada :

1890 Bir Mayıs, pek muazzam ve müessir oldu. Burjuvazi korktu. Çünkü evvelâ Sosyalist Fırkası etrafında "800-1000"i geçmeyen tezahürât, artık her sene 40-50 bin emekçiyi etrafında toplayabiliyordu.

H a r b e K a d a r 1 M a y ı s
Bir Mayıs tezahürâtı "1890-1891" sene-
lerinde hangi memleketlere yayıldı ise ora-
da âdet olarak kaldı. Bir Mayısın henüz
girdiği yerlere, tezâhürât sanayinin inkişâfiyle

x) bu tür "tekrar"lar, eski 'basma-dizme-yazma'cılık geleneğinden kalmadır. Kimi zaman tüm bir satır, olduğu gibi (sayfaların son-baş satırlarında) yinelenirler.-A.T.

14.A.

(s.10)

~~bu~~ ^{likte} birakdı, içtimâî mânâsı derin bir işaret halinde büyüdü.

1890 - 918/1898 tezahürâtından korkan burjuvazi, çarçabuk yelkenleri suya indirdi.

Garbî Avrupa Sosyalist Fırka Reisleri,

-----malarına rağmen " ki bunların ameleyi kandırmak olduğunu burjuvazi pek âlâ

biliyordu." Hepsi de uzlaşmacılığa dü-

şdüler. Bu sosyalist maskeli ameleye dü-

şmanları, mecliste bir kaç koltuk kazanmak,

uzak bir ihtimâl, iktidar mevkii'ne kanu-

nen ? ~~(???)~~ varmak gailesinde idiler. Bizzat ^{zaten} ~~[burjuvazi reisleri?]~~ bur-

burjuva "Liberal" leri de başka türlü

vaaz vermeyorlardı. Sosyalistlerin bu ha-

le girmesinden burjuvazi memnun, hatta ^{bazı} ~~(?) bunu(?)~~

^{yerlerde} bizlere(?) 1 Mayıs demek (?) ameleye bayramı olarak tanıttıyor.

Artık bir Mayıs gönüllerdeki seciyesini

gasb etdi. Ne Amerikanın muhteşem ~~galleri(?)~~

~~galleri(?)~~ ne Fransa-

daki hükümet makamlarına heyeti murahhaza

göndermelerini kalmadı. Sınıf mücadelesi-

min şiddeti

(xx) metinde bu soru işareti yer alıyor-A.T.

25
ye
birine hayal meyal bir hareket geçti. Diğer
memleketlerde zaten Bir Mayıs geldi mi pa-
tronların kendisi fabrikalarını kapatıyorlar.
Bir Mayısın sadece bir amele bayramı,
eğlence günü olduğunu ve herkes - - - -:

30
O sırada bir de yenilik, görülme-
mişlik göstermeğe özenen bir Anarşist

Mektep!
Mezheb türedi. Tarihi inkâr ediyor.
Bir Mayıs günü "Şikago mahkûm"ları
nın ... tes'itle!
tes'itle işi bozuyordu.

35
Yani, amele sınıfının ihtiyaç ve zaruretlerini
ifade eden metalib artık Bir Mayısda u-
nuturuluyordu.

Fransada Sosyalist Fırka ^{denen Fırka}
Uzlaşıcılıkta o kadar iler ^{er} varıyorken

40
"Sendikalist revolusyon ^{er} dernekci
inkılâbcı" lar tarafından idare edilen
"Umumi İşçi Birlikleri" nden başka

Bir Mayıs mücadelesini gören kimse kalma-
yor. İşte burada, Sosyalist Reisler-
inin amele hareket ^{ine} - - - -

45
görüyoruz.

TÜRKİYE SOSYALİST İHLİFAV VAKFI

(S. 11)

Ş i â r l a r ı n T e k â m ü l ü

... bütün geçen kara günlerde,
amelenin başına geçen burjuvazi ile uzlaşıcı
reislerin ^{hıyanetliklerine rağmen} beyanatlarına binaen, arada sırada

değildi. İşte

bu unutulmayan derslerden bazıları:

1898 İspanyada: Barselonada azîm tezâhürâ-

10 ~~t~~ baş gösterdi. Gayesi, Katolonya köylü-
lerinin yaptığı bir isyan hareketini tutmak,
ona yardım etmek, bütün İspanya amelesinin
~~sınıf~~ ^{ile} yardımının bunun için yirmi dört saat-
lık umumî grev ilân edildi. Bu hadiseden
15 şu ders çıktı:

Köylü ile işçi beraber hareket

etmelidir

1906 Parisde : 110.000 işçi " İngiliz ~~...~~

20 " ni ~~...~~ almak için Terk-i İşgal
ettiler. Gerçi ^{metalij} hususda mutabık kalın-
dı. Ama burjuvazi 1890-91'deki karar

amelesi her sene [tatil?]

.15.B.

haftası istedi ve bazı sanayi' bir kaç sene sonra bu talebi kabul etti.

25 1913 Belgradda : Birinci ve ikinci

_____ resinde, Sırb proletaryası, sınıf mücadelesi ^{işini} için artık zulmü(?) bir harble temizlemek istedi.

Sosyalist Fırkasının Harb-i Umumiye ^{veziyeti}deki

30 ~~SSS~~ Fırkanın 1913 Bir Mayıs ^{me} pek ^{anladığına!} iyi anlaşılmasına misâldir:

"Harbe Karşı Harb Etmek"

35 şîâr edilirse : 1891:lerde mücadele millî mahiyette, ^{8 saat} ve esas iş için oluyordu. 1897:de mücadele beyn-

40 elmilel mahiyet peyda etti. "Harbe karşı Harb". İş haricî ^{harpleri didind-}irmek için dahilî, sınıf harbini sonuna erdirmek kararlaştırıldı. Her memleket ^{de} Bir Mayıs ^{tezahüratını} yabancı amele sözcüleri iştirâk ediyorlardı.

1914'de aynı şîâr, aynı vaad,

45 aynı tezâhürât yapıldı. ^{vaktaki} ve Cihan Harbi patlak verdi.

TÜRKİYE

(s. 12)

Bir zaman evvel "Beynelmilelciği" ilân edenler, her şeyini unuttular. Harbi ~~dur~~ durdurmak için hiç bir şey yapmadılar ve ~~amele~~ ^{hareketi} ~~amele~~ sınıfı tarihine ~~çok~~ ^{fecî} (?) kanlı bir sahife açdılar. Her memleketin masum çalışanlarının boğazlanmasına yardım etdiler.

H a r b d e 1 M a y 1 s

Harb esnasında bir çok ~~lerden~~ ^{infisahi} ~~ma'ada~~ ^{ifşaatı} bütün ~~amele~~ ^{menfaatine} fırkalarının ~~ihanesi~~ ^{ihanesi}, Sosyal demokrat reislerinin ihaneti ve "İttihadi Mukaddes siyaseti" yani ezen sınıfla ezilen sınıfın birleşmesi, daha açıkcası : soyguncu burjuvazinin sınıfının her memleket işçilerinin birbirleri(y)le boğazlaşması aldı yürüdü. Bütün bu kanlı oyuna sözde sosyalist reislerinin patronlarla uzlaşması ve ~~bir~~ ^{bir kılâh} ~~kağı~~ ^{kağı} çması idi:

Fransada, "Alberto ^{Thomas} ~~Nessimo~~ Ged," Belçika² da "Van der ~~Velt~~" ^{verdiler} ~~amele~~ sınıfına ihanet eder etmez heman patron oluyordular. Almanya² da "Scheidemann" Kaiserle anlaşarak ~~emekçiliği~~ ^{emekçiliği} öldürüşüne ~~keşkerlikte!~~ ^{keşkerlikte!} . Rusyada:

TÜRKİYE

SOSYALİSTLERİNİN VAKFİ

25 "Plehanof" bunu haklı buldu. İşte bu
faciâ 1⁷inci Beynelmîlel reislerinin amele hare-
ketine ihanetidi~~(k)~~r. Bütün silâhları "boş [~~paslı?, puşluk?~~]
olan burjuva uşaklarının maskesi daha o
zaman düşürüldü. 191~~0~~⁵ Bir Mayıs insa-
nlığın ~~çalışkan~~ evlâdları, ~~ağlı~~ [~~akıllı?~~] ve az
bir ekalliyyet olan burjuvaların ihtirasları u-
ğruna birbirinin kanına giriyorlardı...

30 Bu kanlı keşmekeş günlerinde Bir Mayısın ne
olduğunu, o şovenist dünyada ~~ki(m)ler~~ ^{kimler}
düşünüyordu?

İsviçreye kapanmış Lenin" ve

35 "Zinov'ef" le şunlardandı: o zama-
nki Sosyal Demokrat, şimdiki Bolşe-
vik Fırkanın ~~beşer-i~~ ^{napisi} [~~f(n)aşr-ı~~] etkârında şu ^{satırlar} sualler ya-
zılı idi:

40 "Sosyal Demokrat Bayramı, serma-
yedâr ~~zâle-i~~ ^{nizami} ~~Ezâlim-i~~ ^{aleyhinde} âleminde mücadele, bu sene su-
ya düşmüştü. Bu Bir Mayıs burjuvazinin
bayramıdır. Bu sekiz ay zarfında bayram
günleri~~ni~~ beynelmîlel ~~mukateleyi~~ dindirme-
di. İşçi sınıfını~~ni~~ zehirleyen din propaga-
45 ndası

(s.13)

yapılıyor. "Din" her

amele kitlelerinden (?) , Sosyal Demokrat
Firkaları, , Bir Mayıs
bayramını, "ye kurban
etdiler.

Sosyal Demokrat Firkalarının halleri,
. . . . beynelmilel ezildiği halde

Yine taraftarlarını birbirine

"Katolik Kilisesi"ne benzetiyorlardı.

"Zinovye" : "Bu gün Sizin Bayramınız,
burjuva efendileri" da

verdiği derslerden bu barışçılıkla,
intikâ bu kölelik, bu kan nizamının

. . . . bütün alçaklıklarından nefr-
et etm öğretecektir. . . . lardır,

ki onların menfaatlerini
lerini müdafaa eder. Burjuva efendilerin gelecek

Senenin Bir Mayıs'da aynı sükûnetle
karşılayabileceklerini kim söyleye-
bilir?" diyordu.

TÜRKİYE

.17.B.

Bu sözler boşa gitmedi. O sene inkâr?

25

1916 senesinde, bir Mayıs, "Ged" in

bir "bomba"

tarzda teşkil-

30

fikirleriyle karışık olan bu

şeklinde ilerleyordu.

İhanet etmeyen reisler ve

hain sosyalistler

35

Almanyada "Karl Liebknecht", cephe-

ye gönderildiği halde, yine harb esna-

sında yetiştirdiği yarılar ... dağıtmak
hususunda istifade ettiği genç ... idare

ediyorlardı. Berlin'de teşkilâtlarındaki

40

bu miting yürütürken, polisi ile el ele

veren Sosyal Demokratlar Liebknecht'i

söz söylemekden men' ve terkif ettirirken
kimse bir şey demiyordu. O sırada Ebert Enkân har-

45

biyeye sık sık gidiyor,

TÜRKİYE

(s. 14) Komünistler aleyhindeki hareketi teşvik ediyor-
du. --- ekalliyet, bazı cesurâne ---
--- teşebbüsünde bulunuyordu. Lâkin
Sosyal Demokrat --- Sermayedarlığın
5 önünde yarı yassa kalıyordu. Fransada
söz söylemek inhisar --- inkılâbci sos-
syalist taslaklarının "Renodel" in ---
--- taplaşan burjuva yarıdakçı gazetecilerinin
--- elinde idi. Bu adamlar, sol düşüncele-
10 --- "vatan müdafası" namına ve burjuvazi
hesabına sansür ediyorlardı.

Bütün bu ^{gürültüler} ruluş lar ortasında "Karl
Liebknecht" in tavru gelecek sureler içinde
başlayacak olan inkılâp hareketinin
15 mübessiri oluyordu.

Emekçilik - uyanıyor

1917 Mayısında, muazzam bir haile dün-
yaya titretti. Rus emekçiliği, bir kaç
gün mücadeleden sonra, Çarın tahtını başına geçirdi.

20 derhal, halkçı "demokratik" bir hükümet ^{eski} - i aske-
(te) ^{müşliht} riyesi hükümetin yerine geçti. Fakat halkçı
hükümet --- Asker, Rus ordusu

.18.B.

"Kerenski"nin çabalamasına, Fransız Sosyalistlerinin bile "Kerenski"yi
25 mânen himayesine rağmen harb istemiyordu. Hükûmet vaadlerini tutamadı. Âdeta eski istibdad nizamını, sadece yeni bir hükûmet eline geçirmiş, devam ettirmekte bulunuyordu. Bu halkçılığı iki yüzlülüğü karşısında tekrar aldatıldığını
30 gören Amele-Köylü sınıfı yeniden memnuniyetsizlik göstermeğe başladılar.

Fransâda : Orduda serkeşlik başladı. Seferberliklerle eyaletlerde grev
35 etdiler. Paris'te vukua gelen geniş bir grev memleketin iktisadiyatını felce uğrattı. Asker milletle kucaklaşmıştı. Hükûmet askerini etmeğemeccur kaldı.

40 Almanyâda hayat atış bahasına buluyor. Kadın ve çocuklar ekmek için sokaklara dökülüb tezahürat yapıyor.

1917 Bir Mayısında : İnkılâbcılara kar-

45

(s. 15) şı gösterilen itimad hâkim, harbin sonuna varıldığına dair deliller çoğalıyor. Orduda hezimet tehlikesi, her memleket dahilinde, hükümetler patlak veren grevleri ve hareketleri ~~5~~ durduracak halde değillerdi.

1919 Bir Mayısında : Avrupada siyasî ve iktisadî kargaşalık vahim bir şekil aldı.

Rus İnkılâbının arkasından Macaristan, Bavyera, Bohemyada iktidar emekçilerin eline geçti.

10 Kommünist Beynelmileli bütün dünya amelesini iktidar mevki'ine dâvet ediyor. Burjuvazi sıkışmış, ürkmüş, ^{güdükleymiş} köhne ~~[kof?]~~ gelişmiş bir vaziyetde: İnkılâb bir adım atmak mes'elesi...

Emekçinin vasıl (?) teşkilât peydâ etmesi bu halde

15 bir tavır, bir hareket inkılâb için kâfi...

Heyhat ^{şiarlar} Hayret! ki, anılan es-erler yüzünden bir kuvvet

t haline geçen Sosyal Demokrasi, bütün

bu müsâid ve nâzik zamanda eski efendisinin

burjuvazinin önünde diz çöküyor. Dünya inkılâ-

20 bı ^{bu} eserlere verildiği bir zamanda sermaye-
darlığa arz-ı ^{hizmet} (~~?~~) ^{ubudiyet} nedâmet (~~?~~) ve âdiyet (~~?~~) ediyor...

Proletaryanın iktidara geçtiği memleketlerde

o yıl yapılan ^{tezahüratın} nümayişlerin misli görülme-
mişdir. Diğer yerlerde bu derece olamadı.

25

Paris'te yüz binlerce amele, üzerlerine gön-
derilen askerlerle kucaklaşarak kardeşlik
ilân etdiler. Bu ~~mühim~~ günün ertesinde
patlak veren grev ve hareket üzerine "

30

"Umum İşçi Birlikleri" nâmindaki sarı sosya-
list amele ^{derneği gitti. Kanlı "kle-}
~~deriz ki, gizli kapaklı "kale-~~
^{manso}
~~meor~~"unun önünde eğildi. Ondan amele-

nin çalışma müddetinin bir kaç saat indirilme-
sini ~~birleşib(?)~~ [?] kendi dilendi ve bu bir kaç saat-
lik kazancı ^{bir zafer sandı} ~~tesfirsazdı (?)~~. Bütün iktidarın

35

gittikçe elinden kaydığını gören bu amelenin
~~nihâi(?)~~ [?] ~~selesini(?)~~ ^{sillesini} korku içinde bekleyen burjuv-
azi her fedakârlığa razı ^{idi} etdi. Fakat,

40

İkinci Beynelmilelin sarı sosyalistleri ^{buca-}
~~bir o-~~
dada azıllı ^{ihvanetlerini} ~~acentalarını(?)~~ tekrarladılar. Alda-
tdıkları amelenin boynunu burjuva ^{kasabına} ~~katına(?)~~ teslim
etdiler.

— K o m m ü n i s t H a z i n e s i —

O sırada Rus Komünist Fırkası Merkezî
Komitesi:

45

- (S. 16) 1- İstihsal işleri ^{sahasında} sayesinde(?) yeni yollar bulmak:
- 2- Eski âdet ve ^{sa'y} ~~sâir~~ tarzı yerine, sermayedarlık nizamının mirası yerine, inkılâb-
5 ba uygun yeni âdetler, ve yeni inkılâbcı tarzlar bulmak... mes'elesini işçilerin ö-
nüne koydu. Kitle kendi fırkasının dediğini dinledi ve ne dediğini derhal anlardı.
Mosko(v)da toplanan ilk makinistler
10 içtimâ(~~s~~) bu mes'ele hakkında şu cevabı verdi:
"Haricî ve dahilî ve sosyetedeki güçlükleri ^{erkek} görmek, işçi sınıfının düşmanını ^{yememek!} yıkmak üz(e)-
re, kommünistler ve "sempatizan" hayırhah(?)
lar yeni fedakârlıklara alışmalı ve istirahat
15 müddetlerinden, yani iş gününü bir saat da-
ha uzatmalı. Bu ilâve edilen saatlerin ^{cumartesi} her(?) başa(?) isabeti(?) yekûnunu yapmalı. Böyle-
^{haftada} hazine(~~de~~?) bir biri arkasından altı saat maddî
iş elde etmeli ki, ^{hemem} imân(?) ve ciddî(?) olarak(?)
20 müstahsil(?) bir netice(?) elde edilebilsin.
Kommünistlerin, inkılâb(1) ^{zaferi} muhafaza(?) uğruna
ne sıhhat, hatta hayatlarından bile sakınmaya-

çaklarına göre işbu çalışma hiç
ücret almadan işlenecek ve "Kolçak"

25 mağlub edinceye kadar, bütün şebekelerde
(x) "Subbotnik - meccanî usulü çalışma"lar
kalacaktır."

Makinistlerin teşhisi derhal teşkilâtlı
ameleyi bu *şiarlar etrafında* topladı.

30 Sempatizanlar da akın akın komünizme gele-
rek gönüllü işin ordusunu takviye etdiler.
"Subbotnik"ler Rus İnkılâbını kem(?)
edenlere karşı, Sovetler (xx) iktidarının tam
mânâsı (y) ile işçi sınıfının üzerine dayandı-
35 ğını gösterdi. Her sözden, her ifade-
den daha kat'î bir açıklıkla, Subbotnik-
ler Rus işçi sınıfının parlak bir şâhidi
oldu.

1920 : İnkılâbcı dalgaları henüz ke-
40 silmedi. Büyük grevler büyük hareketler
işçi sınıfının *hemen o sene* imân içinde iktidara
geçecek *hissini* zamanı veriyor.

Fransada Bir Mayısda bir ay süren
makinistler grevinden sonra şimendiferler

45

(x) Subotnik, metinde okunduğu gibi geçiyor, buraya Rusça as-
lina uygun biçimiyle yazdım -A.T.

(xx) Bizim Sovyet yazış-söyleyişimizden daha doğru, Rusça aslina
uygun olan SOVET yazılışına dokunmadım. A.T.

(s. 17) millîleşiyor. Diğer yerlerde metalib:

Gündeliklerin arttırılması, çalışma müddetleri-
nin eksilmesi ile beraber harb aleyhinde
tezahürât ve iktidarı ele geçirmek lehinde hare-
ketler hiç durmuyor.

1921 senesinde emekcilik ~~ekser emek~~ hamlelerini
kes^{aksâmel}ti. Sosyal Demokratlar her tarafda amele

hareketlerini ezdi, kırdı. Almanyada Mart
ayındaki icraatı^{la}(y)le, sosyal demokrasinin

10 polisi, inkılâbcı fırka teşkilâtını biraz
sarsdı. Bir Mayısda Alman Kommünist

Fırkası tam bir dahilî buhran geçiriyordu.

Fırka ^{sallakındaki} dahilindeki bazı küçük burjuvalar (?), po-
lisin tazyikini vesile ^{örnek} biliyorlar (?) işlerine

15 geldiği gibi ^{Kommünist} değişiklik (?) yaptılar. Halbuki

fırkanın en mükemmel ^{Kommünist} kabiliyetli(?) arkadaşları hapis-
de olduklarından bu irticâî (?) bozgununa ^{tadil} tahlil

edemediler. 1921 Bir Mayıs Almanyada [?] inkılâ-
b [?] mengersinin(?) en düşük olduğu ândır.

20 Fransada geçen seneler [?] bizzat(?) dernekleri

tamami(y)le teşkilâtsizlaştırmışlardı. " _____ "

" _____ " [?]
inkılâbcılık
emekçilik

TÜRKİYE

inkılâbcılık
emekçilik

.21.B.

ümidini tamamiyle kırıldı. Bir Mayıs ^{bilâkıs} bilmeksiz(?) hiç (?) genişleyemedi.

25 İtalyada: 1901 senesinde proleter-
ya azîm bir cihad(?) sarf etmişti..
Bütün ^{bu gâfler} bozgunlar(?) 1921 senesindeki

_____ sizliği icâb etdiriyordu. 1921

30 Bir Mayıs amele tezahürâtının(?) en hazîn bir
safhasında. Bu safhada uzlaşıcılık
son haddini bulmuştu. 1922 bir Mayıs:
İşçi sınıfının buhran devri... korkunç ser-
maye hücumları bu tarihten beri devam
etmektedir. O sene birdenbire bölünen amele
35 hareketi inkılâbçı kuvvetini yeniden bulama-
mıştı.

İtalyada Faşizm diktatörlüğü
çıkı. Çekoslovakyada, Japonya-
da, Macaristanda, Hollandada

40 muhtelif şekiller altında işçi sınıfı tazyik
edildi. 1922 senesinde harb tehlike-
leri daha çok ciddileşti. Fransız -
İngiliz, Fransız - Alman münasebetleri-
ndeki gerginlik had bir şekil almıştı.

45

(s. 18) "Harb + İrtica" çifte tehlikesine karşı müttehit cephe ancak 1916'da olabildi. 1917'de umumî ^{zadın} sınıfın teşkilât zayıflığından iharet olduğu anlaşıldı. İki başlı

5 İrticâ' ve harp tehlikelerine karşı işçi sınıfının müttehit cephesi ^{çıkması} te'sis edildi. Bütün işçi sınıfı " Ruhr " işgali aleyhine mücadeleye dâvet edildi. O tarihten beri

10 Bir Mayıs proletarya tezâhürâtı gibi, Bir Mayıs umumî grevinde ^{ede} işçi gençliği ^{ithal} irsal(?) edildi.

19²/₄ senesinde tehlikenin büyüklüğüne gören emperyalistler, harb karşısında halkçı mills alemetci memleketci(?) bir maske taktılar.

15 Görülmüştür ki "Bir Mayıs tarihini çizmek bütün işçi sınıfı tarihini yazmak demektir". Tamam yarım asra yakın bir zaman, Bir Mayıs günleri(?) işçi sınıfının aynası oldu.

20 İşçi sınıfı Bir Mayıs içinde kendisini ^{ür} gördü. Bir senelik ceh dinin(?) ne kadar ileri geri gittiğini(?) tesbit eder. ^{Kuvvetinin} Konunun nerelere vardığını anlar. Yukarı dan beri gördük:

TÜRKİYE İŞÇİLERİNİN HAKLARINI KORUMA VE SAĞLAMLIK VAKFI

işçi sınıfının kurtuluş hareketi, daima yükselmeli ve alçalmalarla her gün bir az

25

daha ilerleyerek zikzaklar takip ediyor. Zenbereğinde(?) birden fırlayan ^{hamle} ~~emele~~ 1920 senesine doğru ^{devir} ~~atladı~~. Fakat

bir kere hâin, maskeli sosyalistler ayırd-
edildi ^{kten} ~~ki~~ sonra 1917'den beri Bir Mayısların

30

çizdiği ^{nisbette} ~~tabanda~~ ilerlediği ^{münhan} ~~tabanda~~ yükselmektedir.

Türkiye proletaryasının cihan mikyasından geri kalmayacağını hâdiseler isbat edecektir.

35

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

(S. 19) Dalga dalga taş be dünya !
Dalgalan köpür kayna
Ey emek kurbanı işçi
Ey ~~esir~~ fakir ~~proletarya~~

Bunca yıldır sen çalıştın
Zahmetkeş, köle adın
Çektiğin açlık sefâlet
Bu mudur mükâfatın

★
Çarpınarak sen
Çok binlerin didinenin
Yaratdın hep yaratan
Dünya yoklar dünyası
Kimden imdâd bekleysin?
rdin?

Durma coş ey yoksul işçi!
Sallansın vur çekici!
Yıkılsın bu köhne sistem
Yenisini kur işçi.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI